

Tekenen in de Tijd 49

28 juni-4 juli 2020

De coronacrisis laat blijken hoezeer er behoefte is om te bidden. Het leven bestaat niet uit geven en voor elkaar krijgen. Ontvangen is zeker zo belangrijk. Erik Borgman suggereert dat mensen opnieuw leren bidden een belangrijke maatschappelijke opdracht is.

Deze zondag las ik *Catholicism and the Coronavirus* van de Engelse socioloog en theoloog Stephan Bullivant. Bij de gebruikelijke woorden van dank in de inleiding schoot ik al in de lach. Bullivant zou graag zijn drie kinderen willen bedanken, schrijft hij, die hoewel ze niet naar school gingen heldhaftig en zelfvergeten zorgden voor een kalme en rustige atmosfeer om te schrijven. Maar 'simpele eerlijkheid en de vrees het achtste gebod te overtreden of zelfs te minachten, maakt me dat onmogelijk' – volgens de katholieke telling verbiedt het achtste gebod vals te getuigen en de waarheid te verdraaien.

Bullivants boek is gericht op het heden, maar gaat regelmatig in op de reacties van de kerk op eerdere epi- en pandemieën. Hoe uniek de omstandigheden ook altijd zijn, wij zijn de eersten niet die dit meemaken. Een ereplaats krijgt Sint Carolus Borromeus (1538-1584) die als bisschop van Milaan, toen daar in 1576 de pest uitbrak en alle bestuurders de stad ontvluchtten, zijn priesters opdracht gaf de mensen bij te staan en daarbij zelf het goede voorbeeld gaf. Hij wist op allerlei manieren het gelovige leven in de stad te bevorderen. Hij was daarin volgens zijn biograaf zo succesvol, dat de stad op een klooster leek waarin de monniken en nonnen in hun eigen cel God dienden, of op het hemelse Jeruzalem dat vervuld was van de stemmen van de engelenkoren. Bullivan vraagt zich sceptisch af hoe hij zich dat moet voorstellen in de met kinderen gevulde huurkazernes van de oude Milanese binnenstad.

Toch hoopt hij dat de hedendaagse kerk een voorbeeld neemt aan de heilige Carolus. De coronacrisis brengt het verlangen van mensen om te bidden aan het licht en versterkt dat. Als onderdeel van haar missie zou de kerk moeten proberen ze daarbij tot steun te zijn. Met het oog hierpo zou zij veel beter gebruik moeten maken van social media en andere communicatiemiddelen. Bullivant is daarbij tamelijk traditioneel en lijkt vooral devoties als het bidden van de rozenkrans te willen propageren. Het is de vraag of de ontwikkeling van een cultuur van inkeer en gebed niet aanzienlijk meer creativiteit vereist. Maar de intuïtie is belangrijk. De coronacrisis heeft ons opnieuw tot het bewustzijn gebracht dat het leven niet bestaat uit dingen doen of voor elkaar krijgen. Ontvangen is zeker zo belangrijk. Als we daarvoor geen alledaagse en laagdrempelige vormen weten te vinden, verdampt niet alleen de kerk, maar verkwijnt onze ziel. Mensen opnieuw leren bidden kon in deze tijd wel eens een belangrijke maatschappelijke opdracht zijn.

Deze maandag is het feest van Petrus en Paulus. Allebei deze apostelen waren dragende krachten in de vroege kerk, maar ik krijg in het Nieuwe Testament altijd het gevoel dat ze elkaar niet echt lagen. Petrus probeerde de gemeenschap bij elkaar te houden en Paulus ging als hij eenmaal ergens van overtuigd was, door roeien en ruiten. Dat zij niettemin al vroeg in de kerkgeschiedenis een gezamenlijke feestdag kregen, is niet alleen passend omdat zij zich beide inzetten voor de verspreiding van het geloof. Ze hadden allebei op een persoonlijke manier Gods barmhartigheid ervaren. Petrus, die Jezus verloochend had, kreeg het vertrouwen de trouwe hoeder

van de gemeenschap van zijn volgelingen te worden. Paulus, die de eerste christenen had vervolgd uit afkeer van hun boodschap, werd aangesteld tot de verkondiger ervan. Beiden lieten in eerste instantie vooral hun zwakheid zien, maar werden niettemin vertrouwd om de kracht die hierin schuil gaat.

Komende zondag, 5 juli, vieren we voor het eerst weer in de kerk. Dominicaan Stephan Mangnus gaat ons op het feest van Johannes van Keulen, een van de martelaren van Gorkum, voor in de eucharistie. Zolang ons aantal de honderd niet overschrijdt, is iedereen van harte welkom. De regels vereisen nog wel dat wie de viering wil bijwonen, zich tevoren aanmeldt via info@huisvandominicus.nl, of door te bellen naar 030-2935245 (op werkdagen tussen 9.00-12.00 uur).

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus